

Oslo, 3.2.15

MØTE NR. 1-15, UTVALG FOR MILJØOVERVÅKNING

Tid: 27.1.15, kl. 13 – 15.15

Sted: VAV, 1.etg. i Herslebs gate 5

Referat

Tilstede:

Utvalg for miljøovervåking: Knut Bjørnskau, Ski; Randi Aamodt, Oppegård; Toril Giske, VAV, Oslo kommune; Ketil Hylland, UIO; Simon Haraldsen, Fylkesmannen og Svanhild Fauskrud, Fagrådet (sekretær)

Vannområdet PURA: Anita Borge

Vannområdet Oslo: Heidi Kristensen, BYM, Oslo kommune

Vannområdet Indre Oslofjord vest: Ingvild Tandberg, Bærum

Elisabeth Lundsør og Anne-Marie Bomo fra Norconsult

Forfall: Helle Frodahl, Bærum; Anja Celine Winger, Fylkeskommunen og Thorvin Andersen, UiO

1. Rapport fra litteraturstudiet om avrenning av prioriterte miljøgifter fra tette flater.

Ragnar Storhaug, aquteam **COWI** presenterte første utkast av rapporten «Avrenning av miljøgifter fra tette flater - litteraturstudium».

NIVA utarbeidet rapporten «Indre Oslofjord – sammenstilling av data om miljøgifttilførsler og forekomst av miljøgifter i sediment» på oppdrag fra Fagrådet med økonomiske bidrag fra Fylkesmannen, Fylkeskommunen og Miljødirektoratet. Beregninger fremkommet i rapporten viste at tilførsler fra tette flater er hovedkilden for tilførsel av tungmetaller og organiske miljøgifter til Indre Oslofjord. Det er stor usikkerhet i beregningene som er gjort i rapporten samt usikkerhet omkring dobbeltregnskap, dvs. samme tilførsler tatt med i flere beregninger.

Ut fra StormTac' beregninger viser det seg at det største bidraget kommer fra veier. Usikkerheten med bruk av sjablongverdiene er om det er gamle data som er benyttet, og som ikke gir et riktig bilde av dagens virkelighet. Sannsynligvis er de beregnede verdiene for både PAH og PCB for høye. Det har vært utført statusundersøkelser hvert femte år, PCB er ikke tatt med i de siste undersøkelsene pga. lave resultater tidligere.

Kildene til prioriterte miljøgifter i veivann kan deles inn i:

- Overflaterelaterte kilder
- Mobile kilder
- Uhell og ulovelige tilførsler
- Langtransporterte forurensninger
- Spill fra gods

Organiske miljøgifter er lite rapportert med unntak av PAH og PCB. Materialbruken i biler er ukjent, leverandørene følger gjeldende lovverk.

Når det gjelder avrenning fra veivann, er det vanskelig å overføre data fra et område til et annet. Prøvetakingsopplegget har stor betydning for forurensningskonsentrasjonen. Er prøvene tatt som stikk- eller bland-prøver, tidsproporsjonale blandprøver eller vannmengdeproporsjonale, manuell prøvetaking eller automatisk prøvetakingsutstyr og dekker prøvetakingen hele eller bare deler av nedbørshendelsen. Dessuten er det store sesongvariasjoner der tungmetallinnholdet var mer

partikkelbundet ved snøsmelting i forhold til regnesesongen. Ulike undersøkelser viser at tungmetallene i stor grad er bundet til de minste partikkelfraksjonene.

Strategien må bli å fjerne/reducere utslippet ved kilden eller å rense vannet før utslipp til vassdrag eller fjord. Det er mulighet for å benytte ulike virkemidler for å redusere forurensninger, f.eks:

- redusere kobberinnholdet i bilenes bremseklosser
- forbud/begrensning av PAH innhold i oljer til bruk i bildekk
- restriksjoner på innholdet av partikler i utslipp fra forbrenningsmotorer
- forbud mot blyholdig bensin
- overgang til el-biler

Gjennomsnittsalderen på den norske bilparken er 10,5 år.

Endring av drift og vedlikehold av veinettet vil påvirke forurensningstransporten fra veiarealene. Følgende anbefalte tiltak er:

- Gatefeing. Undersøkelse (amerikansk) viser god effekt ved 2 feiinger pr. måned. Her er det vanskelig å få med de minste partiklene som har de høyeste konsentrasjonene.
- Tømming av sandfangkummer. Tømming av sandfangkummer bør gjøres regelmessig. Fyllingsgraden med sand bør ikke overstige 50% for å sikre god avskilling.
- Vintervedlikehold som salting og strøing.
- Bortkjøring av snø. Tidligere ble snøen i Oslo lagret i deponier, og i smelteperioder ble forurensningene fra snøen ført til resipienten med smeltevannet. I Oslo er det etablert et separat anlegg for smelting av snø og rensing av smeltevannet før utslipp til fjorden. Fylkesmannen skal evaluere driften av snøsmelteanlegget etter fire år.

Det er viktig at de enkelte kommunene har klare driftsrutiner. I Bærum er sandfang fordelt mellom Vann og avløp og Vei og trafikk. Det utføres oftere tømming av sandfang der det er sårbare resipienter.

Økonomiske virkemidler har vært drøftet. Forbud mot bruk av piggdekk fra første mandag etter 2. påskedag til 1. november samt gebyrbelagt bruk av piggdekk resten av året i Oslo. Andre tiltak er drøftet.

Rensetiltak; i tillegg til å redusere forurensningene ved kilden kan veivannet bli renset før utslipp til fjorden. Ved planlegging av nye veistreknings bør rensing av veivann og vaskevann tas inn i prosessen. Det er behov for rensing av veivann fra tunnelene samt rensing av vaskevann etter tunnelvasking. Kompakte renseanlegg tas inn i prosjektene.

Under forordet må det nevnes at Fylkesmannen har gitt økonomisk bidrag til denne rapporten.

Rapporten vil bli presentert i ny Workshop i første halvdel av mars der Miljødirektoratet og Statens vegvesen vil bli invitert.

2. Norconsult overtar overvåkingen av fjorden fra januar 2015

Elisabeth Lundsør og Anne-Marie Bomo presenterte organisasjonen Norconsult samt deres forbedringsforslag fremkommet til anbudskonkurransen.

Norconsult er rådgivere innen samfunnsplanlegging og prosjektering med 2900 ansatte og 82 kontorer, hvorav 51 kontorer i Norge og 31 kontorer i utlandet, i 11 land. Hovedkontoret ligger i Sandvika. Vann og avløpsdivisjonen har ca. 70 ansatte fordelt på fem seksjoner som arbeider med kildevurdering, vannkvalitet, vannbehandling, infrastruktur/ledningsanlegg, overvannshåndtering og hovedplaner med fellesnevner vann.

Prosjektleder for miljøovervåkingen av Indre Oslofjord vil være Elisabeth Lundsør.

Foraminiferer er en viktig del av bløtbunnsfaunaen i Indre Oslofjord. De er små (vanligvis <0,5mm) organismer med et skall av kalk eller sammenkittede sandkorn. De levende organismene responderer raskt på miljøendringer i bunnvannet. Skallene blir liggende igjen i sedimentet når de dør og kan

Fagrådet
for vann- og avløpsteknisk
samarbeid i indre Oslofjord

brukes til rekonstruksjon av stedets økologiske tilstand bakover i tid. Foraminifer-undersøkelser i daterte sedimentkjerner gir informasjon om stedets naturtilstand. Levende individer gir informasjon om miljøbelastninger på det stedet de lever. Foraminifer-undersøkelser brukes i miljøovervåking, da de rekoloniseres raskt i områder der det er utført miljøforbedrede tiltak.

Formålet med undersøkelsen er å dokumentere økologisk tilstand langs utvalgte vandypstransekter. Utvide kunnskapen om prosessene som styrer faunaendringene i fjorden samt øke tolkningsgrunnlaget for fremtidige rekonstruksjoner.

Pris på opsjon på foraminiferundersøkelser er gitt. Kan vi starte med noen av stasjonene? Kan foraminiferundersøkelser erstatte reker? Foraminiferer er tatt med i nye klassifiseringsveilederen. Skal det gjøres en grundigere undersøkelse på færre stasjoner mhp foraminiferer? Jane og Elisabeth tas med på råd i et særskilt møte.

3. Eventuelt/info

Uttalelsen fra Fagrådet til utkast til regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016 – 2021 er sendt Østfold fylkeskommune.

Årsmøte er 9.juni 2015.

Svanhild Fauskrud (referent)